

Š K O L A ■
Ú Ž I T K O
V É H O ■ ■
V Ý T V A R
N Í C T V A
K O Š I C E

**Inovácia obsahu a metód vzdelávania prispôsobená potrebám
vedomostnej spoločnosti**

Druhy väzieb

VYPRACOVAL: Mgr. Art. Adriána Šoffová máj 2015

„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

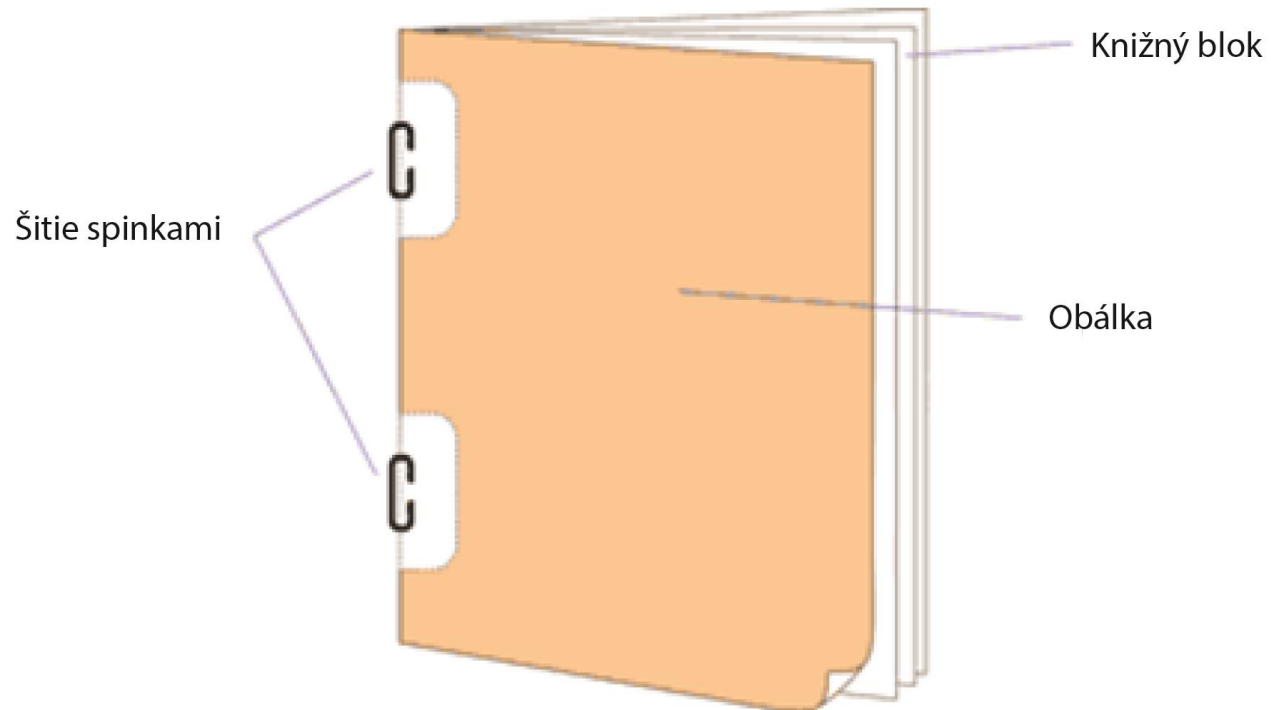

Väzby ich prehľad a delenie

- Knihárske spracovanie sa začalo rozvíjať so vznikom prvých tlačovín.
- Už v starom Egypte, kedy boli pergameny zlepované k sebe a navíjané do zvitkov. Prvá knižná väzba bola použitá asi 100 rokov pred naším letopočtom. Vtedy boli kódexy viazané do drevených dosiek. Už vtedy mala knižná väzba plniť tri základné úlohy.
- **Prvou** touto úlohou je zjednotenie voľných listov a ich následné udržanie pohromade.
- **Druhá** požiadavka, ktorú knižná väzba spĺňa je ochrana pred vonkajšími vplyvmi.
- V neposlednom rade väzba pôsobí estetický, dáva knihe **osobitý ráz a vzhľad**.
- V súčasnosti rozdeľujeme niekoľko druhov väzieb. Väzby sa delia na **mäkke, polotuhé a tuhé**.

Väzby ich prehľad a delenie

- **Zošitová mäkká väzba V1**

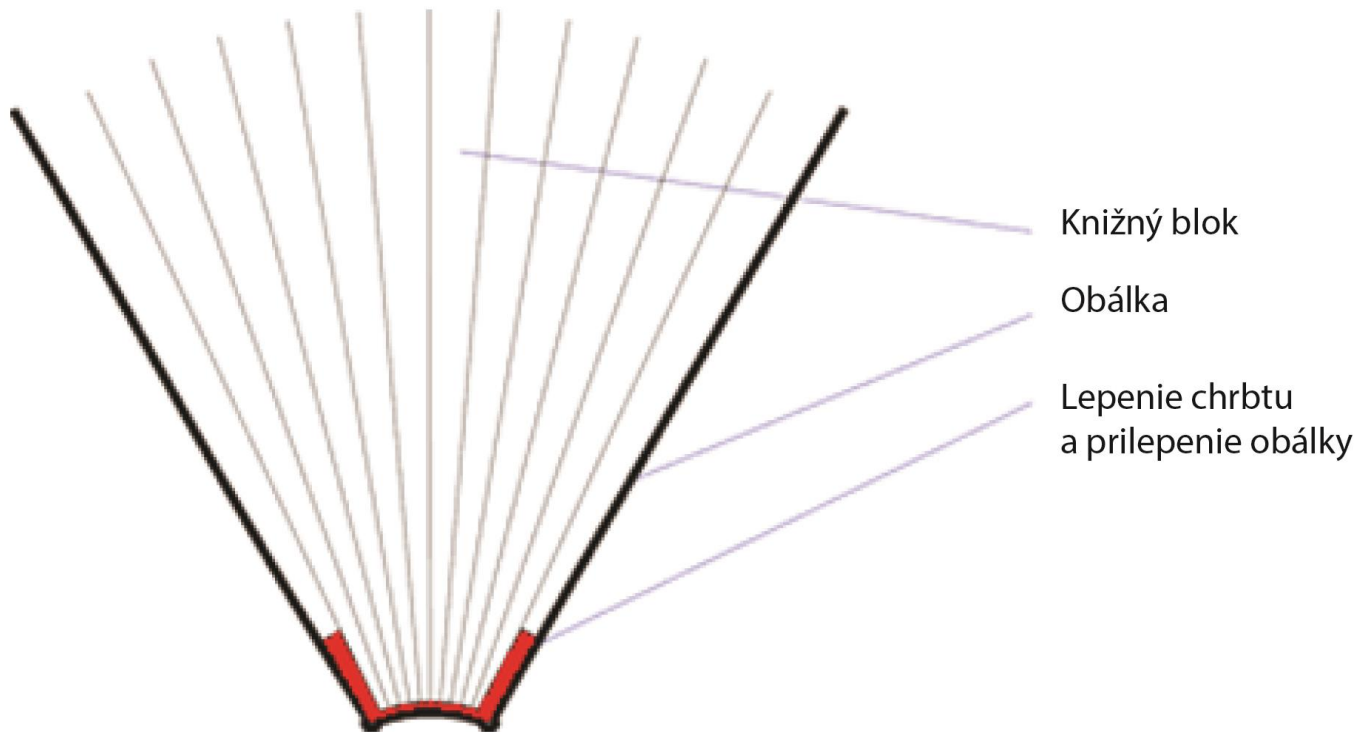
Väzby ich prehľad a delenie

- **Zošitová mäkká väzba V1**

Zošitová mäkká väzba V1 je spolu s lepenou mäkkou väzbou V2 najrozšírenejším druhom mäkkých väzieb. Väčšinou sa táto väzba sa zhotovuje predovšetkým v automatických výrobných linkách, alebo kontinuálne v skladacích agregátoch kotúčových tlačových strojov. Knižné zložky sú u tejto väzby vložené do seba a následne do obálky. Knižné zložky sú ďalej spolu s obálkou zošité v chrbte a orežú sa po troch stranách. Pre trvalé spojenie zložiek obálky sa používa šitie drôtom, spinkou z plochého alebo zaobleného drôtu alebo šitie niťami na krajčírskom stroji. Ďalším variantom spojenia knižného bloku je lepenie v chrbtovom lome. To je známe napríklad z kotúčových tlačových strojov. Bodové lepenie mäkkých väzieb V1 sa však používa aj ako bezpečnostné opatrenie u zošitov určených pre malé deti, u ktorých by hrozilo prehltnutie spinky.

Väzby ich prehľad a delenie

- Lepená mäkká väzba V2

Väzby ich prehľad a delenie

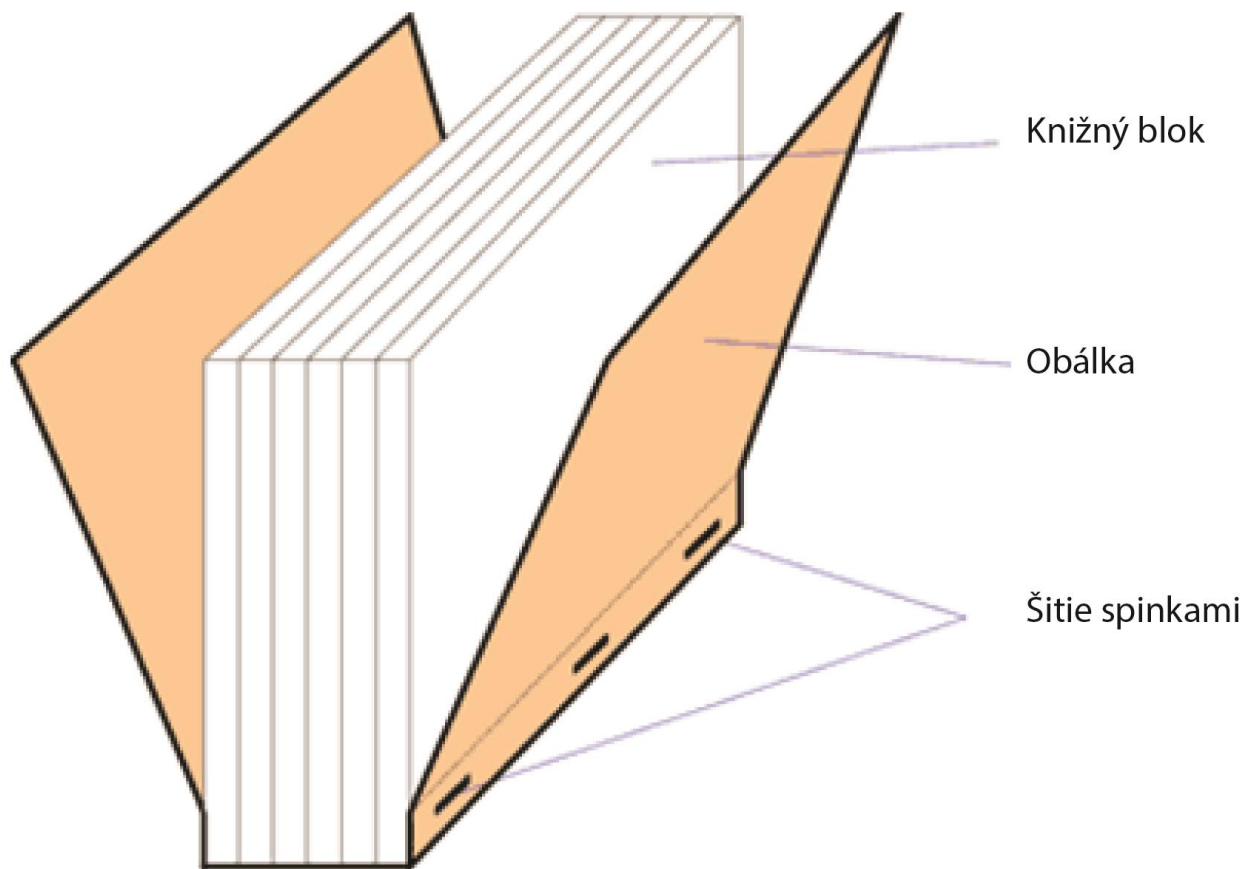
- **Lepená mäkká väzba V2**

Táto väzba je technologicky stredne náročným druhom väzby pre väčšie rozsahy, ale v závislosti na extrémnych podmienkach s nižšou životnosťou. Dĺžka životnosti výrazne závisí od zvolenej technológie, použitom druhu papiera a v neposlednom rade aj na lepidle a jeho nanosení. Na rozvoji lepenej väzby mal zásadný podiel vývoj nových syntetických lepidiel. Prvými z nich boli vodouriediteľné disperzné lepidlá na báze PVAc (polyvinylacetát), neskôr lepidlá tavné na báze kopolymérov etylénu a vinylacetátu. V poslednej dobe sú trendom v oblasti lepidiel polyuretány, ktoré sa dokonale spájajú s papierom a na chrbte blokov vytvárajú pružný, pevný a pritom tenký film, ktorý dovoľuje jednoduché rozovretia knižného bloku. Táto väzba nachádza najväčšie využitie v oblasti neperiodických tlačovín, najmä potom pri väzbe tzv. Paperback (kníh menšieho významu do vrečka), katalógov, príručiek, učebníc, propagačných tlačovín atď. Väzba V2 je tiež veľmi často používaná pri výrobe periodických tlačovín, najmä časopisov. Tu by však hrúbka chrbta nemala byť menšia ako 4 mm.

Jednotlivé listy, štvorstránkové zložky, zložky osobitne perforované alebo zlepované vo chrbtovom lome sú spojené v chrbte do knižného bloku syntetickým lepidlom a zavesené do štyrikrát aj viackrát ryhované kartónovej alebo laminovanej obálky a následne orezané po troch stranách.

Väzby ich prehľad a delenie

- **Bloková mäkká väzba V3**

Väzby ich prehľad a delenie

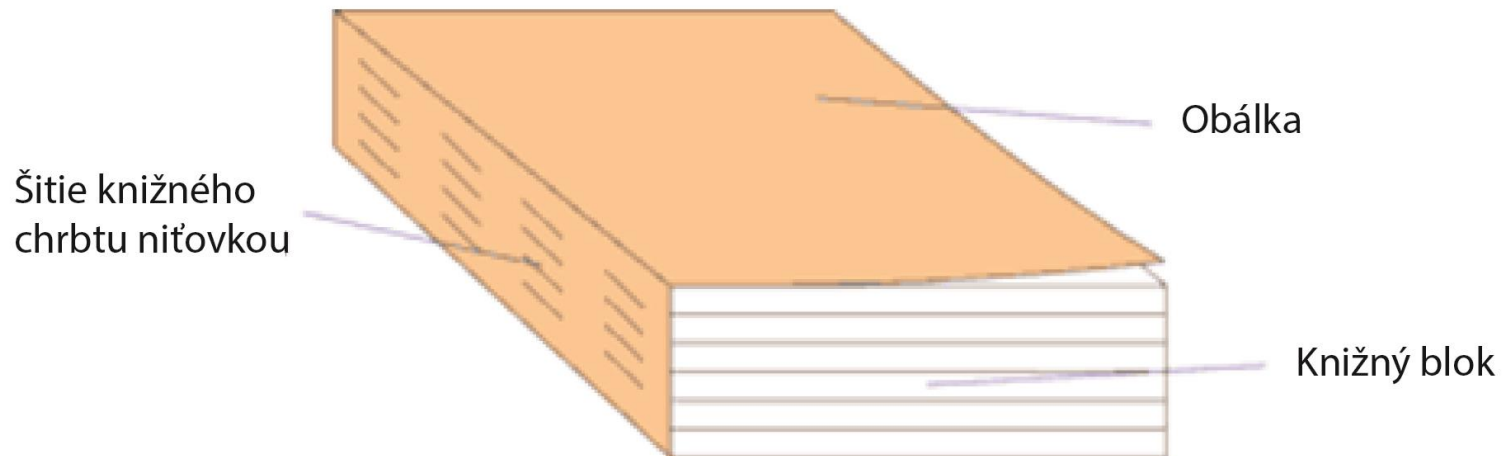
- **Bloková mäkká väzba V3**

Bloková mäkká väzba V3 je technologicky najmenej náročným a zároveň najstarším druhom väzby viaczložkových brožúr s obmedzeným rozsahom. Jednotlivé listy alebo knižné zložky sú u tejto väzby zhora zošité drôtenými spinkami a zavesením do ryhovanej obálky a orezaním po troch stranách.

Väzba V3 sa väčšinou používa v hrúbkach knižného bloku do 10 mm. Šitie drôtom zhora sa vykonáva u formátov do A5 na 2 spinky, u formátov do A4 na 2 - 3 spinky a pri formátoch väčších ako A4 sa používa 3 - 5 spiniek. Obálka býva bez záložiek, v chrbte je štyrikrát ryhovaná. Dve ryhy sú umiestnené uprostred obálky v šírke chrbta a ďalej po oboch stranách po jednej ryhe 8 - 10 mm od chrbta. Pri zavesovaní musí byť obálka prilepená v ploche medzi prvou a štvrtou ryhou. Vnútorňa strana obálky nesmie byť leštená, lakovaná alebo laminovaná a tlač nesmie presahovať ryhovanie. Vlákno papiera obálky by malo byť súbežné s chrbtom. Po zavesení knižného bloku do obálky, sa tlačovina oreže po troch stranách.

Väzby ich prehľad a delenie

- Šitá mäkká väzba V4

Väzby ich prehľad a delenie

- **Šitá mäkká väzba V4**

Vďaka veľkej technologickej náročnosti a u klasického šitia knižného bloku a tiež veľkej pracnosti je v súčasnosti využitie tejto väzby v malých nákladoch minimálne. Väzba je vhodná najmä tam, kde vyžadujeme vysokú životnosť a nie je možné z rôznych dôvodov použiť tuhú väzbu (napríklad výroba veľkých katalógov, atlasov, publikácií kvalitného obsahu, odborné periodiká zásadnejšie povahy, väčšieho rozsahu).

Knižné zložky sú v chrbte zošité tavnou niťou a potom poznášané alebo poznášané a následne klasicky zošité, zalepené a zavesené do štyrikrát ryhovanej obálky a orežú sa po troch stranách. Šité zložky dodávajú väzbe najväčšiu pevnosť medzi mäkkými väzbami. Hrúbka knižného bloku sa u tejto väzby pohybuje od 5 do 50 mm. Pre knižné zložky šité klasicky sa používa jednoduchý steh bez gázy. Obálka je štyrikrát ryhovaná, dve ryhy uprostred, vpredu a vzadu dve ryhy 4 - 6 mm vzdialenej od chrbta. Pri zavesovaní musí byť prilepené v ploche medzi prvou a štvrtou ryhou. Vlákno papiera by malo byť podobne ako u ostatných väzieb súbežné s chrbtom.

Väzby ich prehľad a delenie

- **Šitá mäkká väzba V4**

Vnútoraná strana obálky by nemala byť leštená, lakovaná alebo laminovaná a tlač nesmie presahovať ryhovanie (to neplatí pri použití PUR lepidiel). Publikácie je orezaná po troch stranách aj s obálkou. Na papier použitý na knižný blok nie je kladený žiadny špecifický nárok, avšak plošná hmotnosť by nemala presiahnuť 100 g / m², u lepeného knižného bloku zo zložiek šitých tavnou niťou 90 g / m².

POUŽITÝ ZDROJ INFORMÁCIÍ

- Zdenka Dvořáková – DTP a přetisková příprava
- <http://www.polygrafia-fotografia.sk/>
- Gavin Ambrose, Paul Harris – Tisk a dokončovací práce